

gazeta este de doi ori, adica: Marcuri si Sambata.
Folice a data pe septemana, adica: Marcuri. Proti-
ori este pe un anu 10 f. m. e.; pe dimmetate
anu 5 f. in lăintra Monarchiei.

GAZETA

Pentru tieri straine 7 l. pe unu Sem. spananu 3 l. 50
intregu 14 f. m. e. So pnenunna pta tōr spate
imperatezi, cum si, la tyti cunoscti nostri DD. cor-
espondinti. Pentru scio „patiu“ so ceru 4 gr. m

FRANSSIEEVANEEI.

Insciintiare de Prenumeratiune

1 a

Gazet'a Transsilvaniei

si Folia

pentru Minte, Inima si Literatura

pe trei patrare de anu

dela 1 Aprile a curg cu pretiulu de pana acum, adica:

Pe $\frac{3}{4}$ anu 7 f. 30, pe 6 luni 5 f., pe $\frac{1}{4}$ 2 f. 30 cr. in lăintru Monarchii; si
7 f. pe sem, 14 f. mc. pe anu (sėu 42 sfanti) in tierile neaustriace.

Ca oficiale va publica scirile cele mai insemnate.

Prenumeratiunea se face pe la c. r. oficie postale si la cunosctii
vchii nostri DD. Corespondenti, ca si pana acumu.

Scrisorile numai cele frăncate se voru deschide. Devis'a remane
cea vchia: binele publicu.

Domnii prenumeranti sasi dea acuratu numele postei cei mai de
aprobe cu ambe numele, romanu si germanu ori magiaru.

Monarchia Austriaca.

Din Unguri'a, 14. Martiu v.

(Cape:u din Nr. tr.)

Eu suntu convinsu, ca publicistii romani cei insemnati n'au statu
cu manile in sinu nici in timpul crisei acesteia. Pean'a loru o cu-
noscuramu adesa figurandu prin jurnalele Europei; si daca Dta nu ai
facutu asemine, dupa cum se cam pare din cele ce sciri: atunci nu
sciu cu ce cuventu te areti nemultumitu, — pōte ca chiaru cu tace-
rea Dtale.

Gazet'a stă deschisa in anii acesti doi la ori ce destainuri basate
pe adeveru, si daca Dta ai tacutu atunci, candu ca bunu patriotu erai
chiamatu a scire totu ce nu s'a scriau de altii, vrei acum sa'ti arunci
pacatulu in spatele timpului, vrei s'alu escusi cu lips'a de jurnale
in care sa se fi potutu si sa se pōta apera drepturile Principa-
teloru! —

Dēca ar fi facutu asemine si renumitii nostri publicisti, si n'ar fi
implutu jurnalele Europei cu destainuri despre nou'a direptiune a
opiniunei publice in Principate, despre simpatiele loru catra cultura
europeana, drepturile si asupririle loru s. a. s. a., asia dupa cum au
pututu strabate priutro greutati, ar' putē acum striga si petrile moldo.
romane: n'am fostu bine aperate, n'am avutu de cine se simu, pentruca
n'am avutu unu jurnalul deasia, in care sa si dea publicistii acei in-
semnati rendez-vous. Ei inse fura mai intiepti de catu noi si chiaru
si de catu Dta, ca ei judecara, cumca locul loru de rendez-vous pen-
tru asta data e chiaru jurnalistic'a straina si intr'aceea si au si implinitu
misiunea, indreptandu opiniunea publica catra calea cea angusta a man-
tuintiei Principatelor, apoi penele loru le vediarumu reproduce si
in „Gazet'a“ nōstra, si multe din acēst'a in cele straine.

Istori'a va sci pastra recunoscintia pentru toti acei barbati, carii
remasera credintiosi misiunei loru si in timpul acestu strimtoratu;
ea va descoperi cu multa marire si junele simtieminte a fōrte multoru
bravi patrioti din Principate, carii, in sfer'a sa siacare, au contribuitu
la indreptarea opiniunei europene, cumca romanii din Principate vreau
si potu fi antepostulu civilitatei europene si ei merita tōta increderea

Europei, si o sōrte mai favoritōre decatu cea fatala in care se affa mi.
Rērenisati si apasati de nordu. Amu cititu despre eroi, despre Re-
guli, cititamu si despre Fabricii in ōrele esirei dusmanului din tiera,
si aceste suntu frumōse episōde in istori'a vietiei Ppatelor. —

Tōte aceste inca le scimu numai din Gazet'a Transilvaniei si din
pean'a meritatoru ei corespondenti cu multu necesu. —

Cu aceste reflexiani sincere nu voiu nici pe departe a urmari
pasii facuti de publicistii nostrii cei insemnati, nici voiu a nega, cum-
ca nu s'ar fi pututu face — si mai multu — pentru aperia dreptu-
rilor si intereselor Principatelor; dar cine altii si cu ce modali-
tate? De ce nu esiti sėu n'ati esitu la frontariu Dvostra unde va, cu
unū asemenea jurnalul romanescu, d. e. intr'o capitala a Europei si se
fiti luminatu de acolo cu tōta patrundietatea, sa fiti indreptatu opini-
nea Europei si metaniene, care mai remasera gibosiate catra nordu
din tōta periferi'a cetitoriloru romani? Au n'aveti, n'ati avutu midiloce
materiale?! —

Vedi Domnule, de aceste nu se potu pretinde dela „Gazet'a
Transilvaniei“ care se lupta chiaru si cu deficitulu speselor liparirii,
atunci, candu se vedē izolata si remasa singura campionulu ai alu
intereselor Ppatelor in limb'a sa, si ea totu se lupta — a sta in vie-
tia. — Aici se affa cuventu a o vedē ca erai in decadentia; dara peana
D. B., care o conduse inainte de 48, i mai remase inca fidelu si pena
in diu'a de astadi si conducerea ei de acum inca nu se affa in v'o mana
de perfidu nici de apostatu, prin urmare vin'a o purtati numai Dvo-
stra, deaca o a'ti parasitu in epoc'a ei cea de aur, care i se curma
— in 21. Decembre a. tr. si care e marginita prin legile presii, in
cerculu carora are obligatiune a se conteni, si a si plini misiunea ce
o are facia cu progresulu si cu inaltulu ei gubernu.

Asi avē dreptu a indrepta pe D. K. ca sa si ia ostentia a folia
mai seriosu „Gazet'a Trans.“ din anii tr. si apoiu asi mai corege,
cum scie Dsa — cele erate, — dar' nu e timpul acum dea hati pe
cineva acolo, unde nu vrea. — Alia est rerum necessitas: — Intelēpt'a
si solid'a unitate a conduce simpatiele catra institutiunile civilisatiun-
nei europene, a trimbiti'a — la urechi'a surdiloru indemnurite la activi-
tate, la progresu, la vigilia, a sprijini impularile gubernului cōta-
tōre la imbunatatirea sōrtei claselor societatei, la vindecarea rane-
loru, la stergerea abuseru, la consolidarea fraternitatei, rarulu pro-
ductu alu timpului, parasindu aerulu celu inficiatu cu materia de a
imparechia, de a improsca, si de a derima; a uni tōte elementele si
in campulu literaturii, a da suum cuique, cace oleiulu ieasa de sine
deasupra apei. La celu ce va procede pe calea acēsta ne vomu in-
china si lu vomu adora de geniu si angeru conducatoru.

Din contra reprobavomu tōta usiurtea de caractere, tōta ingan-
farea, si sif'a intipuire, tōta unilateralitya si seaca batere de inima,
murdari'a, perfidi'a, lasatatea, spiritulu draconicu de a imparechia si
pism'a in verciue, care sapa suptu picioarele fratescu, pentruca sa se
inaltia pe sine, si care ambla mistificandu ca Juda a vinde tōte pentru in-
teresu privatu. Vomu urm'a pavilonului ce se inaltia cu multicolō-
rea perspectiveloru de progresu, ce ne suridu ca o virgina marita-
bila, atragundune cu nurii cei de dieina, ca sa ne imbracamu in toa-
leta ce ni o postesce in pretiu dea da man'a cu noi, si vomu rivalisa
numai pentru gratiele viitorului, impintinanda, iara nici de catu des-
coragendu pe cei ce voru a adauge macaru o peatra la edificulu feri-
cinei publice, care radima numai pe puteri active si intrunite. —

Aceste mi suntu reflexiunile, care inse suntu dise numai in gene-
ralu, fara ca se pōta ataca pe cineva, de catu pōte pe vreunu isca-
rioteanu. —

Unu romanu bunu.

алъ ші, пълъ ла а кърѣа сосіре, кол. Вълдоіанъ ажторѣлъ съѣ, ва дндепліні фопкцііле. Пентрѣ каре се фаче кълоскѣтѣ.

(Уртеазъ іскълітѣра Мъріел Сале.) Нро. 33, аплъ 1855, Феврваріѣ 22.

Ачеастъ дналтъ порѣпкъ тѣ сіптѣ преа ферічітѣ а о комѣ-ліка оштіріі кѣ чеа маі віе тѣлѣтїре ка дптрѣпндѣ вѣкѣріа комѣпнѣ че продѣче ла тоді осташі асеменеа дналтъ вѣпъ воінѣ, съ колѣкрѣтѣ пентрѣ дпайнгареа оштіріі, ші съ пѣстрѣтѣ кѣ стрѣшнічіе некліптітѣ дпсѣшіта пѣстрѣ даторіе де кредінѣ ші де рекѣпштіпѣ кѣтрѣ лѣпіната персѣпъ а преа дпѣлѣтѣлї пѣстрѣ Домнїѣ, каре астѣзі пе дѣ поѣ довадѣ де пѣрїптека са дпгрї-жїре, опорѣндѣне кѣ пѣтїреа преа івїтѣлї Дпѣлѣтїел Сале фїѣ. Дп. Са Пр. Георге Штірѣел, де шеѣ алѣ оштіріі.

Дндеплїнаторѣлѣ фопкцілорѣ де шеѣ алѣ оштіріі колонелѣ Б. Вълдоіанъ.

Пентрѣ шеѣлѣ секціел: Парѣчїк Кондіескѣ.

— Журналѣл чѣлѣ поѣ дїн Віена, тітѣлатѣ: Conversations-Lexikon der Gegenwart“ пентрѣ класеле маі кѣлїватѣ але со-ціетѣдеі кѣпрїнде дптре ателѣ „Історїа кѣсѣл рѣсѣрїтене шї а рѣсѣлїлї рѣсо-тѣрческѣ.“ Сїтѣлѣре ачестѣ артікѣлѣ де тен-дїпѣ есте маі пе скѣртѣ ачестѣ: Пѣрїїле рѣсѣлїтѣре съ пѣпѣ тѣла пе кѣдетѣ шї съ тѣрѣрїескѣ, кѣ еле ла дпчепѣтѣ пѣшї дескоперїрѣ нїчідекѣм адевѣрателе кѣсѣ, пентрѣ каре варѣ съп-челе, еарѣ акѣм лѣкрѣрїле се аѣлѣ атѣтѣ де дпфрїкошатѣ дпкѣр-катѣ, дп кѣтѣ де аї дптрева пе пѣтерїле комѣлѣтѣтѣре, пентрѣ каре кѣсѣ апѣтїтѣ шї прїпчїпалѣ се батѣ еле, пѣ ар маі дп старе де ашї да сокотѣла. Адевѣрата кѣсѣ, зїче ачелѣ жѣр-палѣ, пентрѣ каре се пѣртѣ астѣзі рѣсѣлїлї атѣтѣ де фѣрїосѣ, есте Дѣра ромѣнѣскѣ шї Молдова. Ачестѣ дерї локїте де о атестекѣтѣрѣ де попѣрѣ, фѣрѣ нїчі о історїѣ шї традіціїне, фѣрѣ нїчі о політїкѣ префїпѣтѣ с'аѣ легѣпатѣ некѣрѣматѣ дптре Полонїа, Дпгарїа шї Тѣрчїа, чї Дпгарїа арѣ чѣлѣ маі вѣпѣ дрептѣ ла ачел-еаш, пентрѣ каре Газетеле політїче але Дпгарїел пѣпѣ дп тїм-пѣрїле маі дїпкѣче пе Молдова шї Дѣра ромѣнѣскѣ пѣ о пѣнеа сѣпѣтѣ рѣврїкѣ деосевїтѣ, чї deadрептѣлѣ сѣпѣтѣ рѣврїка Дпгарїел, ка пе пеште дерї, каре ка шї Дпгарїа с'ар дїнеа де кѣса домнї-тѣре Хавсѣвргїкѣ. Дп чѣле дїн ѣрѣтѣ Австрїел і се аѣлѣ вїпѣ, пентрѣче пѣ а кѣлкатѣ де тѣлѣтѣ прѣсте тѣтѣ іптрїчеле шї кѣ-валеле воїерїлорѣ Молдаво-Ромѣнїел шї пѣ леаѣ сѣпѣсѣ шїешї дпкѣ дїн зїлеме лї Езѣпѣ пе вѣчїѣ. Дѣкѣ Австрїа шїар фї сѣв-жѣлатѣ шїешї ачеле дерї фѣрѣмосѣ, астѣзі пѣ ар фї фостѣ нїчі о прїчїпѣ де а се порпї рѣсѣлїлї асѣпра Рѣсіел.

Дпсѣ фїе де ажнїсѣ вѣлѣ естрѣктѣ пе атѣта, кѣчї маі де-парте есте даторїнда жѣрпалелорѣ дїн Бѣкѣрештї шї Іаншї де а се окѣпа кѣ артікѣлї де патѣра чѣлѣ атїпсѣ аїчі. (Везї шї маі сѣсѣ Дпгарїа.)

Іаншї, 3. Марѣл в. „Зїмѣрѣлѣ“ пе дппѣртѣшеште ѣрѣтѣ-тѣреа штіре дпѣвѣкѣрѣтѣре:

„Рѣсѣлатѣлѣ ексаменїлорѣ дїнѣте дп чептрала семїнарїе Вепїамїпѣ пе семестрѣлѣ де еарпѣ а апѣлї кѣрѣгѣторїѣ, аѣ арѣ-татѣ прогресѣрї тѣлѣлїтѣре дп тѣте обїектеле. Дїсѣлїреа дѣ-хѣлї шї а дпчелецереї с'аѣ вѣзѣтѣ маі кѣ самѣ дп пропрїїле комѣперї а клїрїчїлорѣ ла дїсертації шї кѣвїпте.

Дп ачестѣ семїнарїе се вѣдѣ акѣм комплѣктѣте 8 класѣрї, дп каре пе лѣпгѣ штіпчеле дїпнасїале с'аѣ парадосїтѣ шї ачеле фїлософїче шї теолофїче, кѣ лїтѣбеле: Латїнѣ шї Елїпѣ.

Нѣтерѣлѣ клїрїчїлорѣ іптернї есте де 85, еарѣ естерпї 20. Пе лѣпгѣ ачестѣ школеле вїсерїчештї дїпѣтале атѣрлѣтѣре де а-чѣстѣ семїнарїе, нѣтерѣ астѣзі дп тотѣлѣ 500 школарї.

Кѣ осевїтѣ тѣлѣлїтѣре с'аѣ вѣзѣтѣ пѣлїкатѣ дп лїтѣва ро-тѣпѣ, чеа маі тѣре парте дїп кѣрїїле треқвїтѣре пентрѣ кѣрѣлѣ дпѣлѣтѣрїлорѣ семїнарїчештї, прїп каре с'аѣ спорїтѣ Лїтерѣтѣра націоналѣ.

Ної пѣ пѣгетѣлѣ декѣтѣ а фелїчїта вїїторїѣлѣ клѣрѣлї Патрїел. (Комѣпїкатѣ.)

Cronica straina.

Дптрѣ ачѣстѣ епохѣ, кѣндѣ нїчі о тїпте оменѣскѣ пѣ пѣте прѣведѣ пѣпѣ зпде со ва маі дптїнде кѣтпнѣлѣ рѣсѣлїлї, шї кѣте статѣрї се ворѣ дпкѣрка дп трѣпсѣлѣ, се кѣвїне а лѣа дп кѣт-пѣпїре пѣ пѣтїаї пѣтерїле шї ісѣвѣрїле де велїтѣрї але статѣрїлорѣ Езропел, чї шї сарчїнеле де даторїї, пе каре ле пѣртѣ фїекарѣ дїп трѣпселе.

Даторїїле статѣрїлорѣ Езропел дѣпѣ датѣрї офїчїале сѣпѣтѣ прѣкѣм ѣрѣмѣзѣ:

Статѣрї.	Апїї	Даторїа рѣдѣсѣ дп мон. копв.
Апхалт-Берпѣврг	1854	2,133,352 фрї.
Апхалт-Дессаѣ	1853	2,954,596 „

Статѣрї.	Апїї.	Даторїа рѣдѣсѣ дп мон. копв.
Апхалт-Кїотен	1852	2,700,000
Baden	1854	26,989,114
Баварїа	1851	114,163,017
Белѣїа	1854	245,111,389
Бразпшваїг	1845	14,204,185
Бремеа	1845	4,000,000
Dania	1854	141,000,000
Франкѣвргѣ	1854	4,946,000
Франца	1851	2,004,614,010
Грѣчїа	1848	31,807,780
Брїтанїа тѣре	1853	7,645,412,950
Хамѣвргѣ	1854	49,506,000
Хаповѣра	1854	57,050,118
Хессен, Прїпчїпатѣ	1840	2,463,949
Хессен, Дѣкатѣ	1854	3,062,187
Хессен-Хомѣвргѣ	1854	960,585
Інсѣлеле іонїче	1853	750,000
Статѣлѣ Рѣмеї	1852	145,527,270
Лївѣек	1854	1,620,000
Мекленѣвргѣ-Шверїпѣ	1853	12,239,430
Мекленѣвргѣ-Стрѣлїцѣ	1854	2,850,000
Modena	1848	700,000
Nassau	1850	8,500,000
Оландѣ	1854	100,816,000
Norvegia	1849	11,200,000
Австрїа	1850	1,023,200,000
Олденѣвргѣ	1851	2,400,000
Парѣта	1854	5,550,000
Портѣгалїа	1852	104,367,060
Прѣсїа	1854	326,806,749
Рѣсїа	1853	1,284,657,743
Саксонїа	1854	64,172,284
Саксен-Алтенѣвргѣ	1853	2,668,314
Саксен-Кѣвѣвргѣ	1853	2,896,578
Саксен-Meiningen	1853	3,480,046
Саксен-Bairar	1853	8,819,604
Sardinia	1854	214,447,312
Шварѣдѣвргѣ-Рѣдолштадт	1854	46,902
Шварѣдѣвргѣ-Сѣндѣрѣсхаѣсен	1854	735,488
Civilia	1848	182,613,333
Спанїа	1851	1,097,918,010
Тѣрчїа	1853	74,666,666
Валдек	1848	900,000
Вїрѣтемѣберга	1851	40,353,098

Дп сѣтпаре. Даторїїле де статѣ конѣрасѣ дп апїї чѣштї дїп ѣрѣтѣ маі вѣрѣтѣсѣ дп Австрїа, Франца, Рѣсїа, Апгліа ш. а. пѣ се кѣпрїндѣ дп сѣтѣле де сѣсѣ, дїп кѣсѣ кѣ дїп ачелеаш се пѣлѣтѣрѣ дп кѣтѣва шї даторїї векї, апїї пѣпѣ ла дпкѣїереа рѣс-ѣлїлї чїне штіе кѣтп се ва маі ротѣпнї сѣтѣ.

Дестѣлѣ атѣта, кѣ даторїїле ѣпорѣ статѣрї дпсѣлѣ кѣ тотѣ дрептѣлѣ грїжѣ. Дпеле аѣ кредїтѣ тѣре, алѣора ле лїпсѣште преа тѣлѣтѣ. —

РѣСІА. Сї. Петѣрѣсѣвргѣ. Мїнїстрѣлѣ трѣвїлорѣ дїп' аѣарѣ вѣтрѣпнѣлѣ гр. Неселроде еарѣш трїмїсѣ о депѣшѣ черкѣларѣ кѣ-трѣ тоді амбасадорїї рѣсѣштї рѣшеѣтѣрї пе ла кѣрїїле стрѣїне, о депѣшѣ скрїсѣ еарѣш кѣ тѣлѣтѣ тѣїестрїѣ, дп кѣтѣ ачелеаш е дп старе де а маї атѣїї дпкѣ одатѣ пе тоді ѣпорѣ крѣѣтѣрїї, кѣ прѣсте пѣдїпѣ вѣтѣлѣ аѣеа пачѣ. — Дѣпѣ че Дп. Неселроде прѣмїте, кѣ поѣлѣ Дпператѣ алѣ Рѣсіел сѣїндѣсѣ пе трѣпнѣлѣ пѣ-рїпчїлорѣ сѣї аѣлѣ пе Рѣсїа дпкѣркатѣ дптрѣ вѣпѣ рѣсѣлїлї, кѣрѣїа асеменеа історїа пѣ маї кѣпѣште, — апїї адаѣце, кѣ Маїест. Са арѣ сѣ дпплїнѣскѣ дѣлѣ дпдаторїрї рѣтѣсѣ асѣпра са дела тѣтѣ-сѣлѣ, адїкѣ: а пѣне дп нїчѣре тѣтѣ пѣтереа арѣмѣлѣ, кѣтѣ а лѣ-сѣт'о Дзеѣ дп тѣпїле лї спре апѣрѣреа дпгрѣїтѣцѣел шї а о-пѣрѣї Рѣсіел, еарѣ а доа а се сїлї дїн нѣстѣрї, ка сѣ се рѣстѣѣре пачеа пе тѣмѣїспїле сѣпкїонѣте де Дппер. Ніколае. Ачеле тѣ-мѣїспї сѣпѣтѣ: Лїберѣтѣеа рѣлѣціѣсѣ шї вѣпа пѣтрѣчѣре а попѣ-рѣлорѣ крѣштїнѣштї дїп рѣсѣрїтѣ, фѣрѣ дїѣерїпѣ де копѣсїїне; скѣтїпчеле (іммѣнїѣсѣ) Прїпчїпателорѣ сѣ се пѣпѣ сѣпѣтѣ о гарѣп-цїѣ колѣктївѣ; лїберѣтѣеа корѣїереї пе Дѣпѣре дп фолосѣлѣ тѣ-тѣрѣрѣ націїнїлорѣ; сѣ се пѣпѣ капѣтѣ ла рївалїтѣїїле пѣтерїлорѣ дп рѣсѣрїтѣ шї сѣ се таїе орїче дрѣтѣлѣ де а маї скорпї прїчїпї пѣѣ де чѣртѣ шї рѣсѣлїлї; дп ѣрѣтѣ трактѣтѣлѣ дїп а. 1841 прїп-кареле Дарданелеле шї Боспѣрѣлѣ се дпкїсѣсерѣ пентрѣ корѣїї-ле де рѣсѣлїлї, сѣ се сѣпнѣпѣ ла о рѣвїсїїне, дѣпѣ каре сѣ ѣр-тѣеѣе о дпвоїѣлѣ пѣдпшѣлѣтѣре. Пе тѣмѣїспїле ачестѣа пачеа с'ар пѣтѣа дпкѣїѣ шї рѣсѣлїлї кѣ тѣте амѣрѣїле лї с'ар прѣ-кѣрѣта. Кѣ тѣте ачестѣа, адаѣце Дп. Неселроде, Рѣсїа сїтѣте шї тѣтѣ Езропа кѣпѣште, кѣ дѣкѣ пѣтерїле рѣсѣлїтѣре дпкѣнѣтра Рѣсіел ворѣ чѣре маї тѣлѣтѣ де кѣтѣ се вѣде дп пѣпѣтѣїле де

